

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Speculativae Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatae Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. III. An Eucharistia sit necessaria necessitate Medij ad salutem, in re,
vel in voto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

Sacramenta, non sufficit quæcunque discontinuatio: sicut enim qui per plures bolos absumit vnum ferculum sibi appositum, non dicitur absumpsisse plures cibos, sic moraliter loquendo non dicitur Sacerdos sumere plura Sacramenta, quando simul aut successivè in altari sumit plures particulas, in quas hostia est divisa, quia, ut ipse Vasquez fatetur, illa particule non causant nisi vnam gratiam.

Confirmatur. Nam licet illæ plures species sint in actu primo remoto sufficientes ad significandas diversas gratias, sunt tamen adhuc indifferentes, ut in actu primo proximo significant vnam vel plures gratias, & ad hoc determinari possunt per vnam vel diversas sumptiones. Ergo antecedenter ad sumptionem, non habent illæ species multiplicationem moralem, desumptam à significatione Gratia. Econtra antecedenter ad sumptionem, habent quandoque talem conjunctionem localem, ut ab illa denominentur vnum Sacramentum, sic dicitur vnum Sacramentum esse in sacratio, ut notat Lugo.

CONTROVERSIA III.

An Eucharistia sit necessaria necessitate medij ad salutem, in re vel in voto.

§. I.

Explicatur differentia inter necessitatem Medij, & Præcepti.

781. EX iis quæ sunt necessaria ad consequendam salutem, non omnia sunt eodem modo necessaria, sed aliqua dicuntur & sunt necessaria necessitate præcepti seu ex præcepto, hoc est, quæ vinctæ ideo sunt necessaria, quia præcepta sunt: ut est, auditio Missæ die Fello, observatio Jejunij &c. restitutio rei alienæ. Alia sunt necessaria necessitate medij, sine quibus ex ordinatione divina salus obtineri non potest, etiam si omnis præcepti violatio seponatur. ut sunt Baptismus, Gratia sanctificans, fides in adulto &c.

Discrimen fundamentale est hoc: Necessitate præcepti præcité necessaria sunt illa, quæ ideo debent fieri, ut evitetur grave peccatum, live, cuius commissio esset grave peccatum, & sic poneretur obex Gratia, & per consequens etiam saluti æternæ. Necessitate medij necessaria sunt, quæ conducunt ad salutem non præcisé removendo peccatum tanquam obicem gratia, sed quia vel causaliter vel formaliter ponitur aliquid sine quo salus haberi non potest, etiam si commissio talis rei fieret sine peccato, quia fortasse invincibiliter ignoratur, vel deest copia illius: sicut alimentum est necessarium ad vitam sustentandam.

Hinc autem eruitur aliud discrimen. Nam quæ sunt necessaria necessitate præcepti tantum, si ex invincibili ignorantia, vel ex impotentia vndeque proveniente omittantur, adeoque

omissio non sit peccaminosa, nullum quoque est saluti impedimentum: quæ verò sunt necessaria necessitate medij, si omittantur, quantumvis sine culpa, adhuc omissio obstat saluti.

782. Obijciens, Non apparet, quare Baptismus sit necessarius necessitate medij, & non etiam restitutio rei furto ablata. Sicut enim Baptismus non est necessarius, nisi disjunctivè, in re vel in voto, ita etiam restitutio est necessaria vel in re vel in voto: nisi enim fur rem restituat, vel reipsum, vel saltem habeat voluntatem implicitam illam restituendi, non salvabitur.

Respondetur, illud saltem in sensu proprio & Theologico dici necessarium in re vel in voto, quod ex se & ex sua institutione aptum est causare effectum necessarium ad salutem, hoc est, ipsam Justificationem, ita ut ejus votum seu voluntas, nempe dilectio Dei, in tantum conferat illum effectum necessarium, in quantum substituitur tanquam vicaria ipsius rei cuius est votum.

Declaratur, & ostenditur, quomodo hoc non conveniat restitutioni & similibus. Baptismus (& idem est de Sacramento Pœnitentiæ post baptismum, si peccatum mortale commissum est) est adulto necessarius necessitate medij in re vel in voto incluso in dilectione Dei, non item restitutio furti. quia baptismus est ex se & sine dilectione Dei aptum medium, & ad hoc institutum, ut conferat Justificationem quæ est necessaria ad salutem. Et quia Deus hanc aptitudinem baptismi ita contulit, ut tamen adulto non deesset omne medium salutis, casu quo sine culpa deberet carere baptismi in re, voluit hoc medium esse dilectionem Dei: quia verò simpliciter voluit hanc Justificationem quæ per dilectionem Dei obtinetur, etiam adscribendam esse baptismi, id hoc modo effecit. Conveniens utique erat, ut voluntas reputaretur pro facto, quando factum est nobis impossibile: porro, non quæcunque implicita aut explicita voluntas baptismi placuit Deo ut haberet prærogativam & privilegium justificandi, essetque vicaria baptismi, sed voluit hoc esse speciale dilectioni Dei: restabat ergo efficiendum, ut Dilectio Dei esset voluntas seu desiderium implicitum Baptismi: non est autem Dilectio Dei univèrsim & ex essentia sua desiderium baptismi, nisi baptismus sit sub præcepto: ergo necessarium erat ut Deus baptismum constitueret sub præcepto: sic enim omnis dilectio Dei evadit ejus desiderium & votum, hoc ergo modo dicitur baptismus justificare in dilectione tanquam voto sui, & sic dicitur necessarius in re vel in voto.

783. Veniendo nunc ad restitutionem, apparebit statim disparitas inter eam & baptismum. Restitutio enim nec est apta, nec instituta ad conferendam per se justificationem, sed est merum removens prohibens, nempe removens materiam peccati, & voluntatem retinendi aliquid, adeoque est tantum causa negativa & indirecta. Hinc etiam si homo justificari non possit, nisi habeat voluntatem & votum restituendi, non

H h h h

propterea

propterea rectè diceretur Restitutio iustificare in re vel in voto : nam formaliter loquendo , votum seu voluntas alicujus actionis ponenda , si daretur occasio , non potest plus operari , quàm operaretur ipsa actio cujus est votum , si ipsa actio poneretur : est enim votum actionis quasi vicarium actionis , quia voluntas pro facto reputatur : ergo si restitutio realis non est nisi removens prohibens , hoc ipso ejus votum formaliter & quò tale tantùm erit removens prohibens : ergo Dilectio Dei licet sit votum restituendi , non tamen quatenus est votum restitutionis , sed quatenus est votum Sacramenti ex sua institutione justificativi iustificat , & per consequens ipsum Sacramentum & non restitutio dicitur iustificare in voto.

§. II.

Doctrina tradita applicatur Eucharistia.

784. Dicendum est , Eucharistiam nec in re nec in voto esse necessariam necessitate medij , sed solum necessitate præcepti. Probatur. Si Eucharistia esset necessaria necessitate medij , vel hoc verificaretur respectu primæ gratiæ acquirendæ , vel respectu amissæ recuperandæ , vel respectu perseverantiæ in gratia jam accepta. Nihil horum dici potest. Non primum aut secundum. Illud enim solum est tali respectu necessarium , quod per se & ex primaria sui institutione est medium idoneum ad primam gratiam conferendam , vel amissam recuperandam , ut præcedente §. declaratum est : atqui Eucharistia per se & ex primaria sui institutione , non est medium idoneum ad primam gratiam conferendam , aut amissam recuperandam , quia potius gratiam supponit , cum sit Sacramentum vivorum , & ordinetur primariò ad nutritionem , quæ supponit vitam : ergo &c.

Sed neque tertium dici potest. Nam vel est Sermo de perseverantia ad breve tempus , vel ad longum tempus , vel omnino usque ad mortem , vocaturque perseverantia finalis , sive deinde tempus sit breve sive longum. Si de primo sermo est , contra est , quia nullum exstat præceptum statim sumendi Eucharistiam post baptismum aut Sacramentum Pœnitentiæ. & potest quis perseverare virtute Gratiæ acceptæ per baptismum aut Pœnitentiæ : ergo ne quidem votum Eucharistiæ est necessarium necessitate medij ad perseverandum per breve tempus in gratia.

Si verò sermo sit de secundo ; Contra est. Perseverantia diuturna non est effectus necessarius ad salutem , potest enim quis post acceptam justificationem brevi mori , vel incidere in perpetuam amentiam , & salvari : posset item brevi iterum peccare , & resurgere per pœnitentiæ , & sic sine diuturna perseverantia in gratia salvari. Debet ergo tandem esse sermo de Perseverantia finali.

Sed Contra est. Omnis effectus Sacramentalis debet aliquo modo esse infallibilis , si Sacramentum sit dignè susceptum : sed illa perseveran-

tia finalis non est effectus infallibilis in illis qui semel dignè communicant , ut patet. ergo perseverantia finalis non est effectus Sacramentalis Eucharistiæ , in ordine ad quem Eucharistia possit necessaria necessitate medij : talis enim effectus debet omnino esse infallibilis Sacramentum dignè suscepto : ergo à primo ad ultimum Eucharistia non est necessaria necessitate medij ad salutem.

785. Dices. Saltem auxilia vberiora non conferuntur intuitu Eucharistiæ sunt infallibilia ergo respectu horum poterit Eucharistia dici necessaria necessitate medij. R. Concesso antecedente nego consequentiam. Antecedens concedunt communiter Theologi , non quidem eo sensu , quòd simpliciter & absolute infallibiliter conferantur illa vberiora auxilia , licet infallibiliter conferuntur Gratia sanctificans : quæ enim quis statim sumpto Sacramento meretur ? Sensus ergo antecedentis debet esse , quòd concurrentibus occasionibus , & quando homo non ponit obstaculum , sed proxime quæ est , ea accipiet. Ceterum hinc non inferre , quòd Eucharistia sit necessaria necessitate medij ad salutem , quia illa auxilia non sunt simpliciter necessaria ad salutem , quandoquidem cum sint ordinarij , & quæ virtute baptismi aut pœnitentiæ dabuntur , salvari quis posset. Perterea illa auxilia abundantiora , quæ virtute Eucharistiæ dantur ad præservandum à mortalibus , de quibus loquitur Tridentinum sess. 13. c. 2. tantum infallibiliter concurrunt ad salutem , scilicet ad observantiam mandatorum , adeoque removendo peccata : hic autem sermo est de effectu directe conducente ad salutem , qualem debent conferre illa media , quæ dicuntur esse necessaria necessitate medij , ut præcedente §. dictum est.

786. Obijciunt 1. S. Thomas hic & ibi nostræ Conclusioni contradicere videntur. 2. Motum S. Thomæ expressam haberi q. 61. a. 4. ubi in instituto disputans de necessitate medij Sacramentorum , docet , respectu hominum singularium & in individuo spectatorum , duo tantum esse necessaria simpliciter , Baptismum & Pœnitentiæ : respectu totius Ecclesiæ verò etiam Sacramentum Ordinis : cetera verò Sacramenta tantum ad melius esse , seu ad facilius consequendum finem. In præsentem ergo articulo tertio intelligendus est imprimis non de ipso Sacramento formaliter , sed de Re Sacramenti , quæ est Unitas Corporis Mystici , sine qua salus haberi non potest. hæc unitas acquiritur per Gratiam collatam in baptismo , & per se loquendo præcedere debet ipsam realem sumptionem Eucharistiæ , ac proinde per Eucharistiam quidem significatur , sed non creditur illius. Quia verò Baptismi susceptio est tantum implicitum seu desiderium Eucharistiæ , ut quæ finis omnium Sacramentorum , & consummationis vitæ spiritualis , ideo verissimum est , tantum Eucharistiæ prout inclusum in Baptismo , esse necessarium necessitate medij ad salutem. Et hoc

hoc autem non sequitur, quod Eucharistia sit necessaria in re vel in voto, prout agnoscit ipse S. Thomas, dum in fine Corporis sic concludit. [Et ideo hoc Sacramentum non hoc modo est de necessitate salutis sicut baptismus.] Plura de mente S. Thomæ videri possunt apud Vasquez.

Simili ferè modo explicandæ sunt quedam locutiones SS. Patrum, præsertim S. Augustini dicentis, illa verba Christi Jo. 6. Nisi manducaveritis carnem filij hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis: hæc inquam verba dicit S. P. non tantum de adultis, sed etiam de parvulis esse intelligenda. Respondetur enim, SS. Patres ea intellexisse de manducatione spirituali & mystica, hoc est, de participatione Corporis & Sanguinis Christi, quæ fit in susceptione baptismi per fidem inclusam in baptismo, quo fructus Corporis & Sanguinis Christi percipitur, & sic Christus mysticè etiam à parvulis manducatur. Hunc autem fuisse sensum illorum Patrum, colligitur ex toto contextu, loquebantur enim de participatione Corporis & Sanguinis Christi prout necessaria ad tollendum peccatum originale, quod tollitur per baptismum.

Alij Patres, ut Cyrillus & Cyprianus, locuti sunt de necessitate morali, respectu illorum, qui habent commoditatem sumendi Eucharistiam, & ex tedio negligunt.

787. Objicies 2. Eucharistia est cibus spiritualis animæ: sed cibus spiritualis non est minus necessarius animæ, quàm cibus corporalis corpori: & hic est necessarius necessitate medij: ergo Eucharistia est necessaria necessitate medij. R. 1. Hoc argumento nimium probari: probaretur enim quod Eucharistia esset necessaria necessitate medij in re, & non vel in re, vel in voto. quod manifestè falsum est. R. 2. directè negando paritatem: quia vita spiritualis, utpote consistens in Gratia sanctificante, potest alijs medijs conservari, neque in allegorijs & symbolis debet omnimoda paritas quoad omnia prædicata requiri, alioquin sicut cibus corporalis debet converti in substantiam Corporis aliti, ita cibus iste spiritualis deberet converti in substantiam animæ alitæ.

Objicitur 3. Effectus Eucharistiæ specialis est Resurrectio gloriosa corporum, dicente Christo: *Ego resuscitabo eum in novissimo die.* R. Cum parvuli sint resurrecturi, qui nunquam sumperunt Eucharistiam, intelligendum est, quod sit maxima congruentia resurrectionis, quæ desumitur ex reali conjunctione corporis nostri cum Corpore Christi in Eucharistia; hinc enim congruentius inferitur, quod etiam gloriam corporis sumus cum Christo habaturi.

CAPVT III.

DE MATERIA REMOTA EVCHARISTIÆ PANE ET VINO.

CONTROVERSI A I.

Qualis Panis, & quale Vinum requiratur.

788. **P**anem & Vinum esse materiam hujus Sacramenti, constat ex sex Concilijs apud Suarez, maxime autem ex Florentino, ubi hoc clarè definitur: & quidem in specie, quod sit panis triticeus, quæ non tantum est necessaria necessitate præcepti, sed quæ est necessaria necessitate Sacramenti. Unde sententia Cajetani (prout ei tribuitur à Dominico Soto, fortassis enim vocabulum *Fruentum* strictius usurpavit) volentis sufficere panem ex quocunque frumento, graviter notatur à Theologis, & est suppressa & expuncta in editione Romana, aliisque posterioribus.

Quia verò Triticum paulò latius patet, quàm illa nobilissima species ex qua fiunt Semellæ, & à Germanis *VVairzen* vocatur, ideo videndum est, quænam aliæ species vel quasi species frumenti sufficiant.

Dicendum 1. Non solum Triticum pressè sumptum, sed etiam aliæ species vel quasi species, quæ cum illo maximam similitudinem & cognitionem habent, tam similitudine naturæ, quàm communi hominum usu, esse materiam idoneam ad validam consecrationem. Dico ad validam. Nam communiter monent DD. quod quando possunt haberi hostiæ ex tritico pressè sumpto, non debeant adhiberi ex farina inferioris notæ, propter majorem certitudinem. Ità docet S. Thomas q. 74. a. 3. ad. 2. Quibus autem vocabulis latinis illæ species exprimantur, non conveniunt Auctores, imò nec ipsa Lexica. *Siligo* olim significabat triticum pressè sumptum, hoc est speciem nobilissimam; jam verò ab aliquot centenis annis communi usu significat idem quod Germani vocant *Rocken*, & inde conficitur panis nigrior, sed tamen etiam in mensis dominorum

H h h h 2

& nobi-